

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

IV. Practicæ Resolutiones circa præfata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

22. Quis operam suam locat, sed non integrè laborat culpa conductoris: tenetur ad partem mercedis restituendam? Si per ipsum non stat, quominus inferuiat, iure integram accipit pensionem.

23. Conducitur famulus ad seruiendum marito, v. gr. & uxori crescit familia: augenda ne merces? Si crescat notabiliter, augeri quoque famulo debet inferuienti omnibus stipendium.

24. Egrotante famulo, imminuendane merces? Potest quidem pro rata subtrahi, nisi aliquid consuetudo suadeat; non debent autem alimenta negari, nec aliæ expensæ necessariæ.

25. Famulus mihi obsequium præstat nulla mercede constitutus. Remunerandus ille est, vel iusta mercede persoluta, si obsequia talia sint, vt eis regulariter constituta sit merces: vel aliis honorum gradibus exhibitis, quibus valeant compensari.

26. Aufert famulus secretò de bonis domini: debet ne restituere? Malè equidem agit, sed tamen nisi iustam mercedem excedat, non tenetur restituere: modò bis merces non soluatur.

27. Tenetur ne famulus ad bonorum domini custodiam? Tenetur in rebus ad officium suum pertinentibus. Si damnum alijs inferat, qui tenetur? Si sit in negotio à domino constitutus, dominus resarciat: si non sit constitutus, ipse debet resarcire.

CAPVT IV.

Praxis circa materiam de locatione, ac conductione ex Societatis I E S V Auctoribus.

28. **N**vm liceat locare meretrici, aut usurario domum. *S. viñc. De locatione, conductione, & salario varia.*
Aliqui negarunt; quia est ministrare contra castitatem & iustitiam materiam. At Petrus Hurtado de Mendoza 22. d. 173. sect. 30. §. 394. limitat, in casu quo domus alteri locari possit; quia vnusquisque tenetur actus illicitos suæ domi vitare, quoties potest absque incommodo. Imò si prudenter existimes, fœminam alibi prudenter victuram, debes domum vacuam relinquere, amisso lucro. Hæc Magister meus. Ast Valentia tom. 3. d. 5. quest. 21. part. 4. docet locari posse, etiamsi alteri commodè posset locari, nisi loci circumstantia datura esset occasionem sæpius delinquendi, aut nisi
Dd 5 vicinia

viuina meretricis foemina pudentibus multum noceret. Quo in casu, si potest alteri eodem pretio locari, non debet meretrici; si vero non potest, licite ait posse impudenti foeminae locari; quia locatio domus est remota à peccato, nec est impudicitiae cooperari.

29. *Debeturne famulo salarium tempore infirmitatis?* Minime, imò potest ab eo dominus expensas exigere curationis nisi sit pauper tantae necessitatis, vt ex charitatis regula ministrare ei medicinas, & alimenta teneatur. *Filliuc. tract. 28. part. 2. cap. 2. num. 84.*

30. *Si famulus de pretio iusto infimo conuenit cum hero, suis, non posse facere compensationem; quia nulla ipsi iniuria irrogatur: rogo, an si de pretio minore iusto infimo conuenisset, possit procuranda compensationi studere?* Afferit *Suar. in 3. part. tom. 3. d. 86. sect. 4.* famulum, qui de pretio iniusto conuenit paupertate coactum, posse sibi damnum refarcire. Profectò si damnum est, si iniuria est, etiam (tanti Doctoris uenia dixerim) si paupertate non cogatur, poterit agere compensationem.

31. *Potest ne filius salarium exigere à patre mercatore, aut agricola pro opera à se illo in officio impensa?* Non posse *Molin. tom. 2. tract. 2. d. 234.* afferuit; quia dum filium paterna adest in domo, videtur ad obsequij actiones obligari. At *Laym. lib. 3. sect. 5. tract. 4. cap. 8. num. 6.* probabiliter posse exigere censet; quia illud lucrum quatenus ex bonis patris, ex filij opera simul proueniens, videtur, partim inter profectitia, partim inter aduentitia adnumerandum. Si ergo pater totum sibi lucrum retineat, nec aliquid filio velut Societatis iure relinquat, tenetur illi salarium, quod præberet extraneo, exhibere, saltem exigente filio.

32. *Duo habent domum, vel fundum communem, & unus vult uni locare, alter vero non vult: aut unus vult locari ad unum usum, alter ad alterum: aut unus vult locari persona honesta, alter inhonesta: quinam contractus praualet?* Præualec ex *Salas* contractus illius qui in re ius maius habet, seu partem maiorem; vel qui vult honestae personae locare, etiam si forte persona inhonesta plus mercedis offerat. Hoc quidem, quando ius vtriusque æquale.

33. *Expellit dominus famulum domo, nondum elaso constituto tempore: tenetur ne ad integram mercedis solutionem?* Tenetur, auctore *Lessio*, nisi fortè grauissima causa, ad ipsum expellendum adducatur.

34. *Famulus qui lapsus est in morbum, tenebitur ne transacto*

alio morbo, simulque elapso termino ad inseruendum, tandiu inseruere ulterius, quandiu praua usus est valetudine? Non tenebitur: (vti Lessius) quia lapsa termino constituto, cessat Less. obligatio: cum terminus equidem censeatur appositus ad finiendam, non ad sollicitandam obligationem.

35. Expello à mea domo conductorem inhonestè agentem, ante tempus locationis absolutū: teneor ne de pensione pro rata remittere? Saa affirmat ex Nauar. nil esse de pensione remittendum.

36. Conductor domo discedit: potest ne suo loco alium relinquere? Non posse inuitis fociis Saa cum Sylu. asserit. Ego addiderim, nisi irrationabiliter fuerint inuiti; assolent enim Saa. leuiter aduersus aliquem affici, præcipuè vulgares.

37. Potest ne conductor non soluens statim expelli? Posse docet Saa nisi ad decennium conduxisset; tunc enim per biennium expectandum. Quid si locator non expellere promississet? Intellegitur: si soluat pensionem.

38. Timetur res negligentia conductoris peritura: poterit ne cogi periculum in se suscipere? Poterit eodem Emanuele auctore; sed minuendum aliquantulum esse pretium ob talem obligationem docet.

39. Valent ne locationes Beneficiorum anticipata solutione? Non valent quidem in præiudicium successorum, ex Trident. Sic Tolet. Addit Molina si conductor soluisset, debere successorem ratum habere, si est conuersum in Ecclesiæ utilitatem. Molin.

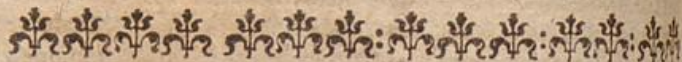
40. Dixisti in sterilitate magna fortuita remittendam pensionem agri pro rata: rogo, an debeat fieri remissio, si res sit locata ad plures annos pro parua pensione? Ex Molina respondeo, si res locata sit, v.g. ad decem annos, remissionem non fieri. Admonuerim non dici sterilitatem si fructus collecti pereunt; nec fertilitatem, si fructus collecti multum valeant.

41. Dixisti auctis fructibus casu fortuito, vt in magna admodum fertilitate, augendam pensionem pro rata: num id sit vsu receptum? In Regnis quidem Hispaniæ minime receptum assero, in aliis Saa affirmat receptum etiam non esse. Imò nec fructu imminuto imminui pensionem pro rata. Quod si casu fortuito auctis fructibus, conductor non auget pensionem, non video cur minutis illis ea minui debeat. Standum prorsus aut pacto, aut consuetudini.

42. Potest ne Beneficiatus locare redditus beneficij ad annos plures? Potest quidem ex Tolet. ad annos nouem, quando fructus non nisi tertio quoque anno recipiuntur: sed tamen illo mortuo expirat locatio. Porro locatio rei Ecclesiæ facta à Rectore nomine Ecclesiæ, eo mortuo durat.

43. *Si uxor se obligasset, tenetur ne post mortem viri statim locacioni per virum facta?* Tenetur auctore Molina, non autem si sese non obligasset specialiter post viri obitum.

44. *Potest ne res spiritualis conducere?* Ipso iure esse nullam Tolet. Toletus affirmat.

EXAMEN X.

De Iustitia & iure, circa materiam quintam de Contractibus onerosis, scilicet, de Emphyteusi.

CAPVT PRIMVM.

De Emphyteusis conditionibus.

1. *insitionem* *Vid significat hoc vocabulum, Emphyteusis? Significat institutionem, propterea quod res, quae in Emphyteusim datur, melior reddenda sit arborum insitione, & cultura.*

2. *utile proprietatis* *Quid est igitur Emphyteusis? Contractus, quo res immobilis conceditur alteri quoad dominium, cum obligatione soluendi pensionem statutis temporibus domino hereditatis, ea de causa.*

3. *Quotuplex est? Multiplex quidem, Noua & Verus: hereditaria, & non hereditaria: Ecclesiastica, & secularis.*

4. *Quinam possunt in Emphyteusim dare? Generatim possunt omnes qui possunt alienare. Pupillus ne? Absque tutore non potest, vt neque absque curatore minor. An Emphyteusim Ecclesiae Pralatus? Ille minimè, hic autem etiam prohibetur nisi ab antiquo dari solita, interueniente iusta causa, & debita solemnitate.*

5. *Quinam autem possunt in Emphyteusim accipere? Omnes quidem possunt, nisi iure sint impediti.*

6. *Quanam res in Emphyteusim non dantur? Nec mobilia, nec annui redditus, nec res aliena, nec pertinentia ad mensam Episcopi.*

7. *Emphyteusis exprime substantialia? Duo quidem sunt. Vnum, vt rei proprietates manet penes dominum, translatio vtili in Emphyteutam. Alterum, vt res, in qua constituitur Emphyteusis, immobilis sit, & res solita.*

solida

8. *Quinam*